

Endelig referat af bestyrelsesmøde onsdag den 13. november 2024

Naturnationalpark Stråsø

Deltagende til mødet

• Dorte-Pia Ravnsbæk	Bestyrelsesformand
• Lis Helles Olesen	Dansk Ornitologisk Forening
• Dorte Eastwood	Dansk Islandskehesteforening
• Lisbet Mogensen	Ulvetid
• Caspar Rostbøll	Naborepræsentant
• Karsten Filsø	Holstebro Kommune
• Jonna Odgaard	Danmarks Naturfredningsforening
• Steffen Trolldoft	Ulvefrit Danmark
• Gunnar H. Pedersen	Holstebro og Omegns Fiskeriforening
• Anders Debel	Bisidder Holstebro Kommune
• Ole Rønnow	Danmarks Jægerforbund
• Orla Elkjær	Friluftsrådet
• Sine Anneberg	Idom-Råsted Borgerforening
• Eva Kanstrup	Bisidder Herning Kommune
• Ole Nyholm Knudsen	Ringkøbing-Skjern Kommune
• Anders Gammelvind	Dansk Orienteringsforbund
• Tommy Jensen	Ulfborg Cykelmotion
• Lucia Aagaard	Danmarks Idrætsforbund
• Inger Skov	Dansk Ride Forbund
• Anders Nørgård
(Landboforening)	Vestjysk Landboforening og Holstebro Struer
• Julietta Jensen	Brugerrådsmedlem

Fraværende

• Flemming Juel-Nielsen	Bisidder Ringkøbing-Skjern Kommune
• Signe Berg Madsen	Vind Sogneforening
• Niels Hybholt	DGI
• Tommy Tønning	Herning Kommune

Sekretariatet - Naturstyrelsen

• Poul Ravnsbæk	Skovrider
• Henning Fjord Aaser	Projektleder
• Anders Storgaard Rask	Fuldmægtig, Teamkoordinator for friluftsliv og formidling
• Jens Henrik Jakobsen	Presse og kommunikation, Vildtkonsulent
• Lærke Meldgaard Steen	Skov- og landskabsingeniør, referent
• Julius B. Osmundsen	Skov- og landskabsingeniør, referent

1. Velkomst og siden sidst inkl. opsamling på bestyrelsesseminaret i Horsens ved formanden

En broget skare med stort engagement var mødt op til bestyrelsesseminaret i Horsens. Det var tydeligt, at dette er en sag, som betyder meget for folk.

Til seminaret blev bestyrelsens rolle klargjort:

- Bestyrelsen må komme med råd og vejledning til, hvordan naturnationalparken bliver implementeret.
- Bestyrelsen kan være med til at udfolde implementeringen på bedst mulig måde, og på den måde sikre, at der bliver taget højde for så meget som muligt.
- Bestyrelsen har ingen beslutningsansvar, men er rådgivende og lyttende.
- Hvad må man udtale sig om som bestyrelsesmedlem?

Alle må ytre sig som repræsentant for egen organisation. Formanden udtaler sig på bestyrelsens vegne.

Formandens beretning om et godt bestyrelsesseminar blev støttet af Lis Helles Olesen, DOF, som havde samme gode oplevelse og indtryk af projektets størrelsesomfang og vigtighed. Hun pointerede derudover, at det er vigtigt, at man som bestyrelse opnår bred enighed. Hun appellerede desuden til at skabe mere fællesskab, hvilket vil styrke bestyrelsen og dens handlekraft.

Seminarets PowerPoint-præsentationen blev efterspurgt. Sekretariatet vil udsende disse så snart det bliver muligt.

Formanden fastslog, på baggrund af UlvefritDanmark.dk's fremsendte opfordring til at naturnationalparkprojektet burde droppes, at hun på det forrige møde havde konkluderet, at den nuværende plan for Naturnationalpark Stråsø er baseret på dialog og afvejning af forskellige hensyn og interesser inden for den politiske ramme, samt at der var en bred opbakning i bestyrelsen til at gå videre med projektet. Formanden opfordrede derfor bestyrelsen til at se fremad og arbejder konstruktivt med implementeringen af Naturnationalparken, idet bestyrelsens råd og vejledning vil stå stærkest, jo mere konsensus, der er i bestyrelsen.

Der blev fra Dorte Eastwoods side stillet spørgsmål til de politiske rammer for naturnationalparkernes proces, og en forespørgsel om tydeliggørelse af, hvad der er lovbestemt og hvad der er aftalebaseret. En del deltagere efterspurgt mere naturfaglig viden om sammenhæng og årsager til elementerne i naturnationalparken samt en formidling heraf til deres baglande. Til dette blev det efterfølgende besluttet at afholde et informationsmøde i slutningen af april 2025.

2. Siden sidst fra Naturstyrelsen ved Skovrider Poul Ravnsbæk

Efter introduktion af de fremmødte fra Naturstyrelsen fortalte skovrideren om de nye ændringer i ministerieniveau.

Naturstyrelsen er nu en del af Ministeriet for Grøn Trepert. Politisk hører de overordnede beslutninger om naturnationalparkerne fortsat under Miljøministeriet, men Naturstyrelsen er den udførende part med Jeppe Bruus som minister med ansvar for implementeringen af Den Grønne Trepert, herunder Naturnationalparker. Miljøministeren udpeger fortsat bestyrelsesmedlemmer,

behandler bestyrelsessager og godkender projektbeskrivelser og behandlingen af etableringsansøgningen, der varetages af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) med reference til miljøministeren, mens SGAV i relation til det implementerende arbejde hører under og refererer til ministeren for Grøn Trepert.

Der er varslet nedlæggelse af op mod 1000 stillinger i statsadministrationen. En del af besparelsen skal findes i administrationen af nationalparkerne, hvorimod naturnationalparkerne, der er i projekteringsfasen, ikke er omfattet af besparelser. Der er i øvrigt i regeringsgrundlaget lagt op til, at der skal udpeges yderligere mindst 5 naturnationalparker og dermed mindst 20 i alt.

Naturstyrelsen Vestjylland har påbegyndt en proces med henblik på at købe heste til afgræsning i den kommende Naturnationalpark Stråso.

Bo Holst Jørgensen har i mail og i et læserbrev i Dagbladet dementeret tidligere påstand om, at bestyrelsesmedlemmerne var blevet pålagt ikke at udtale sig. I har sikkert set læserbrevet ellers har jeg mail med det liggende.

3. Status for myndighedsarbejdet ved projektleder Henning Fjord Aaser

Der er siden sidste møde, hvor den lokale bestyrelse blev nedsat, blevet arbejdet med færdiggørelse af ansøgningsmaterialet. Når alle dokumenter er endelig færdigbearbejdet sendes en officiel ansøgning til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø om tilladelse til etablering af Naturnationalpark Stråso. Til ansøgningen skal min. følgende bilag udarbejdes og medsendes:

- 1) Projektbeskrivelse og Forvaltningsplan
- 2) Væsentlighedsvurdering
- 3) Notat om målsatte vandforekomster (grundvand og overfladevand)
- 4) Notat om inddragelse af offentligheden og myndigheder
- 5) Screeningsansøgningsskema
- 6) Screeningsnotat (genskabelse af naturlig hydrologi)
 - a) Kort med overlapsanalyser til screeningsnotat
 - b) Detalkort til screeningsnotat
- 7) Overordnede retningslinjer for urørt skov
- 8) Oversigt over GIS-filer der fremsendes til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø

Når ansøgningen og dets bilag er blevet kontrolleret og sendt, skal der foretages yderligere myndighedsbehandling hos kommunerne. I det nye år bliver sagsbehandlere fra kommunerne kaldt ind for gennemgang af kommende ansøgninger, der vedrører bl.a. følgende punkter:

- Trafiksikkerhedsrevision (hegn, færister, dyr)
- Vandløbsloven (hydrologi, vandløb, vadesteder, hegning, afgræsning)?
- NBL §3 - dispensationer (hydrologi, rydninger på tilgroede naturarealer, friluftsfaciliteter)
- Å-beskyttelseslinje (hydrologi, friluftsfaciliteter)
- Landzonetilladelser (hydrologi?)
- Skovlov (friluftsfaciliteter) – behandles af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
- Byggetilladelser – (friluftsfaciliteter)
- Reservatbekendtgørelse (riderute på Vind Hede – færdsel kun tilladt til fods)

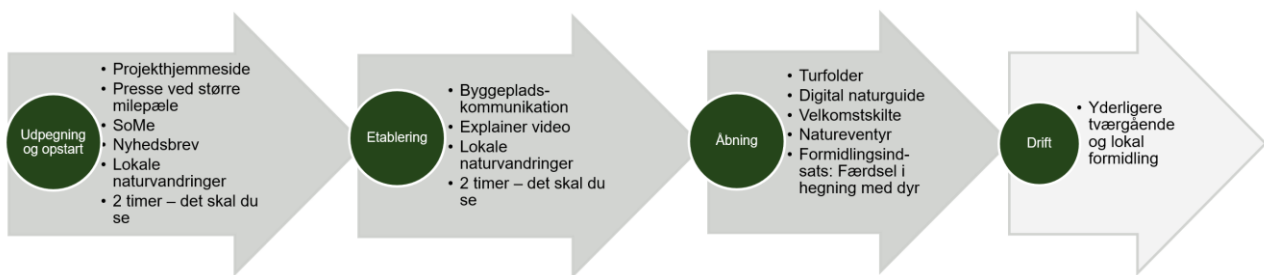
Henning Fjord Aaser understregede, at fredningsbestemmelser og Natura-2000 planer fortsat efterleves.

Der blev fra en af mødets deltagere spurgt om at væsentlighedsvurderingen blot skal laves én gang. Hertil blev der svaret, at hvis der kommer væsentlige ændringer, skal der formentlig udarbejdes en ny.

4. Kommunikation og formidling ved fuldmægtig Anders Storgaard Rask

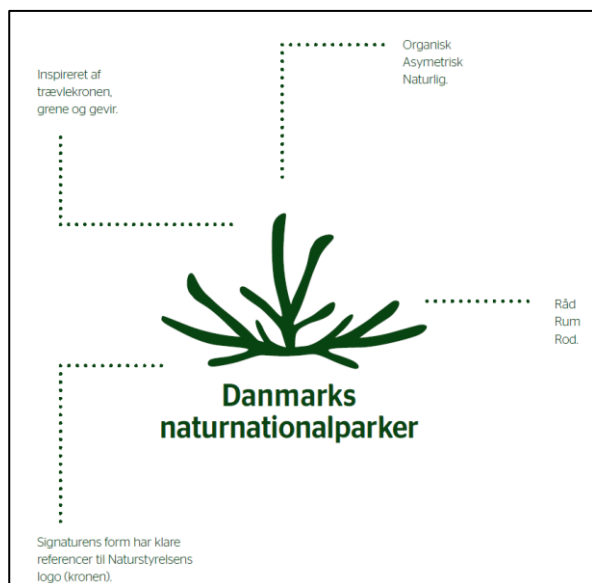
Til dette punkt blev der orienteret om, hvad sker der nationalt ift. naturnationalparkernes kommunikation.

Der er en basisformidling for den enkelte naturnationalpark. Nedenstående figur illustrerer hvordan formidlingen udformer sig i takt med projektets udvikling. Hvert trin bygger oven på det forrige.

Figur 1, Formidlingens udformning i takt med projektets udvikling

Naturnationalparkerne er et nationalt projekt, og dermed er der udarbejdet en designguide med bl.a. en "naturnationalpark-signatur", som skal sikre en ensartet og let genkendelig kommunikation.

Figur 2, Naturnationalpark-signatur

Projektets hjemmeside er en hjørnesten og centrum for al information. På hjemmesiden er der dokumentarkiv og underkategorier med link til diverse informationssider. Nationalt er formidlingen på overordnet niveau. Alt efter hvilken projektfase man er i, ændrer formidlingen sig.

I etableringsfasen skal der være skilte med forklarende tekst, som både beskriver hvor naturnationalparkerne er, hvad der sker og hvorfor det sker. Derudover vil der være formidling på træstammer med QR-koder ude på arealerne, som fortæller om de forandringer der sker som følge af etableringen af naturnationalparken

Det første spadestik vil blive markeret ved et særskilt arrangement.

Poul Ravnsbæk gør opmærksom på, at forvaltningen er forskellig alt efter om man er i naturnationalparken eller de andre områder Naturstyrelsen forvalter. Derudover pointeres, at det først er når alle tilladelser er givet, at tiltag i forbindelse med etablering af naturnationalparken påbegyndes. Alle aktiviteter i Stråsø frem til det tidspunkt – altså et offentligt arrangement med første spadestik - sker som led i den almindelige skov- og naturforvaltning.

I åbningsfasen skal der ske en særlig formidling såsom åbningsarrangementer, ture og turfoldere. Dette skal der lægges en særlig plan for.

Powerpoint-præsentationen om kommunikation er vedlagt referatet.

5. Gruppearbejde – forslag til formidling

Generelt blev der nævnt af flere, at det er vigtigt, at der bliver formidlet om, hvorfor Naturnationalpark Stråsø etableres og hvordan (altså at hovedformålet er at fremme natur- og biodiversitet og hvad der planlægges/sker af den grund). Her lægges der vægt på gennemsigtighed i myndighedsarbejdet og hvem der er ansvarlig for etableringen. I den forbindelse lægges der også vægt på formidling af forvaltningen mht. hegn, dyrevelfærd osv. Derudover skal der kommunikeres om, hvad der løbende sker.

Flere foreslog en klar formidling om færdsel i området – om hvad man må og ikke må. Flere foreslog også at benytte Thy Nationalpark som inspirationskilde. Derudover var kulturmiljøet og lokalhistorie emner, som flere foreslog at formidle om.

Følgende punkter er en kategoriseret samling af alle forslag fra de forskellige grupper.

Temaer:

- Magiske fortællinger om alt hvad der sker i naturen. Fx symbiose mellem dyr og planter. Dette skal gælde for alle brugergrupper.
- Ridning, cykling og vandring.
- Stilhed.
- Naturnationalpark Stråsø skal have en signaturart - Krondyret: Se, hør og smag!
- Midlertidig formidling af projektbeskrivelsen ved parkeringspladser. Fx ”her bygger vi snart”.
- Hvad gør Stråsø speciel, hvad er der af særlige kendetegn?
- Praktiske muligheder.
- Lokalhistorisk arkiv om Stråsø i et natur- og kulturhistorisk perspektiv.
- Lydspor, ”lyttesteder”, historier fra/om mennesker der bor/har boet i området.
- Formidling af personlige oplevelser i området med billeder og favoritsteder. Fx ”set, hørt, lært”.
- Løbende succeser og om de forskellige indsatser.
- Særlige karakteristiske arter
- Afmystificering af påstande og formodninger om NNP.

Formidling der involverer samarbejdspartnere:

- Der foreslåes et samarbejde med skolerne, hvor eleverne bliver undervist i naturnationalparken. Til dette skal der udarbejdes undervisningsmateriale til lærerne. Lignende indsats har haft succes i landbruget, der kan bruges som inspirationskilde.
- Forslag om at bruge hinandens platforme i de alle organisationer med repræsentanter i bestyrelsen til kommunikation af information om NNP’en generelt og om events, ruter, viden m.m.

Mulige begivenheder og aktiviteter:

- Informationsmøde ultimo april (alt. primo maj) om projektets status.
- Kunstudstilling med inspiration fra Stråsø. Kunstnere der kan give deres billede af Stråsø.
- Årlig Stråsø-dag
- Skattejagt/quiz der kan aktivere en hel familie.
- Levende formidling med oplevelser til børn og skoleklasser.
- Gratis oplevelser for børn fx natureventyr og oplevelsesstier.

Formidlingskanaler og måden at formidle på:

- Podcast som man kan høre inden man besøger naturnationalparken.
- NNP Stråsø skal have sin egen platform til kommunikation.
- GPS-styret formidling.
- Interaktive info-skærme med info, fakta, aktiviteter mm.
- Formidlingen skal være generel og omfavnende.
- Formidlingen skal være præget af en ”Kombardo-tone”, hvor alle er velkomne. Både lokale og besøgende, unge og ældre, toptrænede og dem som bare skal gå en lille tur.

- Formidling skal overvejende ske ved hovedindgangene og mindst muligt i de centrale dele af området.

Bemærkninger om formidling:

- Valget af en potentiel naturvejleder skal være velovervejet. Det er vigtigt, at der ikke snakkes ned til en.
- Vigtigt at huske på, at det også er folkets park.
- I stedet for at udelukke at fokusere på at sikre den gode adfærd i forhold færdsel i naturen og færdsel blandt dyr, burde der også fokuseres på at formidle, hvordan man sikre sig den gode oplevelse for andre, herunder naboer?
- GoogleMaps skal opdateres, så der ikke køres på de ikke offentlige veje i området (også i nærområdet af NNP Stråsø).
- Der bør udarbejdes bedre og opdateret kortmateriale.

6.Samarbejde med andre aktører ved formanden.

Efter kort diskussion i grupper om samarbejdende partnerskaber blev der i plenum samlet op på punktet. Flere nævnte Geopark Vestjylland som en potentiel samarbejdspartner, og der var bred enighed om at have en god relation til de omkringliggende borgerforeninger og lokalsamfund. Der blev i øvrigt pointeret, at vi skal være åbne for alle henvendelser indtil videre, så længe det taler ind i formålet for naturnationalparken.

Der har indtil videre allerede været mange henvendelser til Naturstyrelsen angående naturnationalparken om eventuelle samarbejder. Det drejer sig f.eks. om kommunerne, Geopark Vestjylland, Naturpark Nissum Fjord, Præstbjerg, Kronhede Lejrscole, Tvis Mølle, Skærum Mølle, Vindkraft og Plexus m.fl.

Naturstyrelsen indgår ikke i samarbejder, der kan skabe konkurrencemæssig skævvridning i erhvervssammenhæng, og derudover skal der være en klar opgave- og ansvarsfordeling mellem Naturstyrelsen og samarbejdspartneren og gensidig respekt for hinandens rammer. Naturstyrelsen vil gerne samarbejde efter ”noget for noget princippet”, hvor begge parter skal yde deres. Større og længere varende samarbejder vil blive skriftlige i en partnerskabsaftale, mens mindre og adhoc-prægede kortidssamarbejder kan aftales over mail eller lignende. Alle aftaler skal have en klar ophørsbestemmelse.

7. Mødeplan ved formanden.

Datoer og emner for bestyrelsesmøder for NNP Stråsø 2025:

Torsdag den 3. april 2025 – kl. 16.00 – 21.00 (Friluftsfaciliteter + fondsfinansiering samt Præsentation af ansøgning og væsentlighedsvurdering)
Torsdag den 26. juni 2025 – kl. 16.00 – 21.00 (Skovgenopretning, træartsfordeling og sammenbinding af naturelementer)
Torsdag den 9. oktober 2025 – kl. 16.00 – 21.00 (Biodiversitet, Baseline, Overvågning og Citizen science)
Torsdag den 4. december 2025 – kl. 16.00 – 21.00 (Dyrehold og dyrevelfærd)

HELDAGS EKSKURSION:

Tirsdag den 19. august 2025 – kl. 7.00 – 21.00 (Ekskursionsmål er Langeland)

Der blev foreslået at afholde et arrangement/informationsmøde, hvor borgere kunne komme og hilse på bestyrelsen. Der planlægges efter på at afholde et sådant arrangement i Stråsø søndag den 27. april 2025.

8.Eventuelt

Caspar Rostbøll, naborepræsentant, har afholdt møde med 25 lodsejere ud af de 55 lodsejere, der har skel direkte op til naturnationalparken. På mødet blev der udleveret et papir med naboernes indvendinger i forhold til naturnationalparken og det blev fremhævet, at der er udtrykt stor bekymring om mulige gener fra aktiviteter og færdsel i nærheden af skel.

Poul Ravnsbæk konstaterede, at emnerne på det udleverede papir var fremme i høringsprocessen forud for ministergodkendelsen af den foreliggende projektbeskrivelse, så det er taget i betragtning.

Poul Ravnsbæk opfordrede til, at naborepræsentanten i bestyrelsen orienterer naboerne om, at de hver i sær kontakter ham eller Naturstyrelsen Vestjylland direkte om, hvilke af to overordnede hensyn man som nabo vægter højest og ønsker, at Naturstyrelsen prioriterer at tage hensyn til: Er det fred og ro fra mennesker eller risiko for markskader fra krondyr? Naturstyrelsen vil herefter forsøge at tage individuelle hensyn til de enkelte naboer i det omfang, det er muligt, ikke strider mod andre hensyn og giver mening i forhold til projektet.

Dorte Eastwood foreslog nogle særlige emner, som kunne være interessante at drøfte til de kommende møder:

- Er der planer om at registrere ulveangreb på de udsatte græssende dyr? Hertil blev det oplyst, at Naturstyrelsens ulvekonsulenter fører på anmodning fra Styrelsen for grøn arealoplægning og vandmiljø logbog over alle indmeldte ulveangreb, og at der her ikke er dokumenteret ulveangreb på heste med en stanghøjde over 120 cm.
- Baseline for friluftaktiviteter? Det blev oplyst, at der som led i baselinemoniteringen er opsat et antal publikumstællere ved centrale indgange til Stråsø.
- Registreringer af hændelser og nær-hændelser mellem publikum og store planteædere.

Dorte Eastwood orienterede i øvrigt om, at DRF og DI var i gang med en stor spørgeskemaundersøgelse vedr. "Udfordringer og barrierer ved ridning i naturen" hvori der bl.a. indgik et spørgsmål om holdning til at ride i indhegninger. I ca. 80 pct. af de (medio nov.) godt 2000 svar blev der givet udtryk for utryghed og bekymring ved ridning blandt udsatte planteædere - generelt.